

ISSN 1304-8120 | e-ISSN 2149-2786

Araştırma Makalesi * Research Article

1927 Nüfus Sayımına Göre Niğde'nin Demografik Yapısı Demographic Structure of Niğde According to the 1927 Population Census

Murat AKGÜMÜŞ

Dr., T.C. Adalet Bakanlığı

murat.akgumus@adalet.gov.tr

Orcid ID: 0000-0002-8516-9416

Öz: Nüfusun sayımları; nüfusun cinsiyeti, yaşı, medeni durumu, ekonomik durumu, dili, dini, coğrafyası, mesleki özelliklerinin değişimini ve gelişimini belirlemek ve izlenmek için önemli bir kaynaktır. Nüfus sayımları sayesinde ülkeler, insan ve mali kaynaklarını etkin ve verimli bir şekilde kullanmaktadır. Kamu hizmetleri, vatandaşların kalkınmasına ve doğal kaynak kullanımına yönelik kalkınma projeleri, sermaye birikimi, ekonomik, sosyal ve kültürel yatırımlar nüfus sayımlarına göre belirlenmektedir. Bu amaçla Cumhuriyet döneminin ilk nüfus sayımı 28 Ekim 1927 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Cumhuriyet döneminde modern yönetmelerle yapılan nüfus sayımıyla Türkiye nüfusunun çeşitli özellikleri tespit edilmiştir. 1935 yılından itibaren her beş yılda bir yapılan nüfus sayımlarıyla Türkiye nüfusun genel durumu belirlenerek, nüfus planlaması yapılmıştır. 1927 yılından günümüze kadar yapılan nüfus sayımlarında Türkiye nüfusunun nitelik ve sayı olarak arttığı belirlenmiştir. Bu çalışmada Niğde nüfusunun 1927 nüfus sayımına göre kır-kent dağılımı, dili, dini, yaş gurupları, medeni durumu, okuryazarlık durumu ve engellilik durumu incelenmiştir. Bu makale konuya giriş ve ilgili bölümlerden oluşmaktadır. Bu çalışma Başbakanlık Umum Müdürlüğü tarafından yayınlanan 1927 yılı Umumi Nüfus Tahririnin ayrıntılı olarak inceliyor, değerlendirilmesi suretiyle oluşturulmuştur. Bu makalede kapsamlı bir doküman incelemesi yapılmış ve nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bu çalışma 1927 nüfus sayımına göre Niğde'nin demografik yapısını kapsamlı bir şekilde ortaya koymak amacıyla hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Nüfus sayımı, Niğde, Cumhuriyet dönemi.

Abstract: Censuses of the population; It is an important source for determining and monitoring the change and development of the population's gender, age, marital, economic status, language, religion, geography and professional characteristics. Thanks to population censuses, countries use human and financial resources effectively and efficiently. Public services, development projects for the development of citizens and use of natural resources, capital accumulation, economic, social and cultural investments are determined according to population censuses. For this purpose, the first census of the Republic period was carried out on 28 October 1927. Various characteristics of the Turkish population were determined through censuses carried out using modern methods during the Republic period. With the censuses carried out every five years since 1935, the general situation of the Turkish population was determined and population planning has made. In this study, the rural-urban distribution, language, religion, age groups, marital status, literacy status and disability status of the Niğde population according to the 1927 census were examined. This article consists of an introduction and sections on the subject. This study was created by examining and evaluating in detail the 1927 General Population Report published by the Prime Ministry General Directorate. In this article, a comprehensive document review was conducted and qualitative research method was used. This study was prepared to comprehensively reveal the demographic structure of Niğde according to the 1927 census.

Geliş Tarihi:05.06.2024

Kabul Tarihi:24.12.2024

Yayın Tarihi:30.04.2025

Atıf: Akgümüş, M. (2025). 1927 Nüfus sayımına göre Niğde'nin demografik yapısı. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(1), 233-246. Doi: 10.33437/ksusbd.1496473

GİRİŞ

Nüfusun birçok farklı tanımı yapılmıştır. Nüfus ile ilgili yapılan tanımlamaların birisinde, nüfusun belirli bir süre boyunca belirli bir yerde yaşayan insan topluluğu olduğu belirtilmektedir. Nüfusun bir diğer tanımında nüfusun doğum, ölüm yaş, evlilik gibi faktörlere bağlı olarak değişen dinamik bir yapı olduğu ifade edilmektedir. Dolayısıyla nüfus, ülkelerin, toplumların ve insanların gerçekleştirdiği eylemleri ve ekonomik faaliyetleri belirleyen dinamik bir yapı olduğu görülmektedir. Nüfus hareketleri ile etkileşime giren ve iletişim kuran toplumlar, zamanla değişim geçirmiştir (Koylu ve Erdinç, 2021: 498-499). Antik Çağda milletler nüfusun sayısal üstünlüğünü önemli bir güç olarak kabul etmiştir. Günümüzde nüfusun sayısal üstünlüğünden ziyade nitelikli nüfusa sahip olmak önemli bir güç olarak kabul edilmektedir (Sertel, 2014: 269).

Ülkeler, doğal kaynaklarını, ekonomik ve insan kaynaklarını etkin ve verimli bir şekilde kullanmak, değerlendirmek amacıyla nüfus verilerine ihtiyaç duymuştur. Belirli aralıklarla yapılan nüfus sayımlarıyla geleceğe yönelik nüfus planları yapmış, ekonomik ve doğal kaynakların nasıl ve ne şekilde kullanılacağına karar vermiştir. Nüfus sayımları ile nüfusun niteliğini belirleyen ülkeler, eğitim, sağlık, sosyal, kültürel, ekonomik alanda yapacağı beşeri yatırımlara yön vermiştir. Hızlı nüfusu artışının önüne geçmek için nüfus panamasını yapılmış, genç nüfusun eğitim seviyesi artırılarak nüfusun niteliğini arttırılmaya çalışılmıştır. Böylece nüfusu kontrol altına alan ve eğitilmiş insan gücüne sahip ülkeler; bilim, teknoloji, sanayi, ekonomi, kültür sanat gibi birçok alanda gelişme göstermiştir. Yetişmiş insan gücü sahip ülkeler, vatandaşlarına milli gelirden daha fazla pay aldığı için bu ülkelerde yaşayan insanların yaşam standardı da yükseltmiştir (Yılmaz ve Karadeniz, 2021: 37).

Osmanlı döneminde birçok nüfus sayımı yapılmıştır. Osmanlı döneminde yapılan nüfus sayımları daha çok vergi ve asker toplamaya yönelik olarak gerçekleştirildiği için kapsayıcı, çok yönlü, nitelikli, modern bir nüfus sayımı olmadığı görülmektedir. Dolayısıyla Osmanlı dönemi nüfus sayımında nüfusla ilgili genel geçer, kapsamlı bir veri elde edilememiş, nüfusunun özellikleri hakkında sınırlı bilgi elde edilmiştir. Osmanlı döneminde nikâh, doğum ve ölüm gibi kayıtlar tutulmadığı için nüfus tam olarak tespit edilememiştir (Aytül ve Alanur, 2004: 73). Zaten 20. yüzyıla kadar yapılan nüfus sayımlarının eksik ve ayrıntılı olarak yapılmadığı için doğru düzgün veri elde edilemediği görülmektedir. 20 yüzyıldan sonra yapılan nüfus sayımlarında farklı istatistiksel yöntemler kullanıldığı için elde edilen veriler detaylı bir şekilde analiz edilerek, toplumların bugünü ve yarınaya yönelik değerlendirmeler yapılmaya başlanmıştır (Toprak, 1991: 1).

Türkiye’de modern tekniklerle yapılması düşünülen ilk nüfus sayımı için hazırlık yapılmıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarında nüfusu kayıt altına almak ve nüfusu artırmak amacıyla Mecburi Evlendirme (Bekârlık Vergisi) kanun tasarısı Meclise sunulmuştur. Bekârlık Vergisi ile 25 yaşını doldurup, evlenmeyenlerden her yıl mal varlığından, hasılatından ve ticaretinden vergi alınarak, gençler evlenme zorlanmıştır. Bu şekilde hareket edilerek Türkiye nüfusunu artırılması amaçlanmıştır (Semiz, 2010: 439). 29 Mayıs 1926’da çıkartılan 861 sayılı “Zamanında nüfusa kaydedilmemiş olan doğum, ölüm, evlenme ve boşanma vakaları affedilmiştir.” Millet Meclisi, 1927 nüfus sayımı için 2 Haziran 1926’da “Birinci Umumi Nüfus Sayımı” kanununu kabul etmiştir (Koylu ve Erdinç, 2021: 505-506). Türkiye nüfusunu tespit etmek ve değerlendirilmek amacıyla 1926 yılında *Başbakanlığa bağlı İstatistik Umum Müdürlüğü*, kurulmuştur (Tuğluoğlu, 2012: 61). Mustafa Kemal (Atatürk), böyle bir kurum gerekliliği şu sözlerle ifade etmiştir: “Türkiye nüfusunu arttırmak zorunda olduğumuz açıkça ortadadır. Nerede doğum azdır? Nerede ölüm çoktur? Bu gibi sorulara cevap bulmadıkça alınacak önlemler, eksik ve yetersiz kalacaktır. Bu nedenle nüfus ile ilgili verilerin doğru bir şekilde belirlenmesi için teşkilata ihtiyaç vardır” demiştir (Atatürk’ün Söylev ve Demeçleri I-III, 2006: 224).

İstatistik Umum Müdürlüğü çalışmalarına yön vermek üzere Belçikalı Uzman Camille Jacquart Türkiye nüfusunu araştırmak için *İstatistik Umum Müdürlüğü’nde* çalıştırılmak üzere ülkemize davet edilmiştir. İstatistik Umum Müdürlüğü kurulduktan sonra Türkiye nüfusun doğru bir şekilde tespit edilerek, değerlendirilmiştir. 1927 nüfus sayımına öncesinde Sivas, Ankara, Mersin, Tekirdağ ve Ödemiş’te kısmi nüfus sayımı gerçekleştirilmiştir. Umumi nüfus sayımı hazırlıkları tamamlandıktan sonra ilk nüfus sayımı 28 Ekim 1927 tarihinde gerçekleştirilmiştir (Dinç, 2007: 73-75). 20 Ekim 1927 Nüfus Sayımı, sokağa çıkma yasağı ilan edilerek yapılmıştır. 1927 nüfus sayımı, son derece kapsamlı bir

nüfus sayımı olarak gerçekleştirilmiştir. 1927 nüfus sayımında Türkiye nüfusunun; cinsiyet, yaş, doğum yeri, medeni durumu, yaşı, okur-yazarlık durumu, maluliyet durumu, konuştuğu dil, inanç, mesleklere göre tasnif edilmiştir. Böylece Türkiye nüfusu, birçok açıdan kayıt altına alınıp, ortaya konulmuştur (Yılmaz ve Karadeniz, 2021: 37-38). 1927 nüfus sayımı sonuçları vali ve kaymakamlar tarafından İstatistik Umum Müdürlüğü'ne gönderilmiştir (T.C. BİUM, Fasikül: 3, 1929: 7).

Türkiye 1927 yılında; 63 vilayet, 328 kaza, 700'e yakın nahiye ve 4.000 civarında köyden, oluşmaktaydı (Irmak, 2024: 361). Niğde, Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra belirlenen 63 vilayet arasında yer almıştır. Niğde, İç Anadolu Bölgesi'nin güneydoğusunda, Orta Kızılırmak Bölümü'nde bulunmaktadır. Niğde'nin; kuzeybatısında Aksaray, kuzeyinde Nevşehir, kuzeydoğusunda Kayseri, batısında ve güneybatısında Konya, güneydoğusunda Adana, güneyinde Mersin yer almaktadır (Toroğlu, 2006: 1-2). Niğde, Osmanlı'nın son döneminde Konya'ya bağlı bir sancak iken 1923 yılında vilayet olmuştur. Geçmişte Nahita ya da Nakita olarak bilinen Niğde, bugünkü adını Cumhuriyet döneminde almıştır. 1924 yılında Türkiye'nin idari taksimatı yapılan düzenlemeyle Osmanlı döneminden kalma liva teşkilatı kaldırılmıştır. Bunun üzerine Türkiye idari yönden; vilayetlere, kazalara, nahiyelere, kasabalara ve köylere ayrılmıştır (Özkan, 1986: 23-24). Niğde il olduğunda Nevşehir, Ulukışla, Ürgüp, Bor kazası meydana gelmekteydi. Cumhuriyetin ilk yıllarında Niğde, sahip olduğu yüz ölçümü ve nüfus potansiyeli ile ülkemizin önde gelen vilayetleri arasında yer almıştır. Niğde, ilkim koşulları ve verimli tarım arazileri nedeniyle tarihin her döneminde önemli bir yerleşim yeri olmuştur (Niğde İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2024). 1920 yılında il olan Aksaray 1933 yılına kadar il olarak kalmıştır. Aksaray'ın, 1933 yılına ilçe olması üzerine Niğde'ye bağlanmıştır. Aksaray, 15.06.1989 tarih ve 3578 sayılı kanun ile tekrar il yapılmıştır (Aksaray Çevre, Şehir ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024).

1927 nüfus sayımında Niğde'nin nüfusu 166.056 kişi olarak belirlenmiştir. 1927'de sayımında Niğde nüfusunun %23'ü kentte, %77'si kırsal kesimde yaşamaktaydı. Günümüzde Niğde nüfusunun %62'si kentte, %38'i kırsal kesimde bulunmaktadır. 1927 nüfus sayımına göre Niğde, nüfus bakımından 63 vilayet arasında, 39. sırada yer almıştır. 1954 yılında Nevşehir'in Niğde'den, 1989 yılında Aksaray'ın Niğde'den ayrılması üzerine vilayetin yüzölçümü ve nüfusu azalmıştır. 2021 nüfus verilerine göre Niğde, 81 vilayet arasında 54. sırada yer almıştır (Oflaz, TDV İslam Ansiklopedisi, 2024). 19. yüzyılda Nevşehir, Niğde Sancağının bir parçasıydı. Cumhuriyet döneminde Nevşehir, 1924 Tarih ve 491 Sayılı Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nun 89. maddesine göre Niğde Sancağına bağlı bir kaza olmuştur. Nevşehir, 1954 yılına kadar Niğde'nin kazasıydı. 1952 ve 1953 yıllarında il olmak için talepte bulunmuştur. 1954 seçimlerinden sonra DP İktidarı, Niğde'nin kazası olan Nevşehir'i, il yapmıştır (Erdoğan ve Pişkin 2020: 577-588). 1927-1935 yıllarında Niğde'ye bağlı olan Ürgüp, 1935 yılında Kayseri'ye, 1954 yılında Nevşehir'e bağlanmıştır (Akgümüş, 2023: 22).

Daha önce Niğde ile ilgili böyle bir çalışma yapılmadığından bu makalenin hazırlanmasına karar verilmiştir. Değişik vilayetler için hazırlanan benzer çalışmalar değerlendirilerek, bu makalenin nasıl ve ne şekilde hazırlanacağı belirlenmiştir. Bu çalışma, 1927 nüfus sayımına göre; Amasya, Isparta, Ankara, Hakkâri, Tunceli, Malatya, Kayseri, Erzurum, Eskişehir ve Iğdır ile ilgili hazırlanan makaleler ve diğer kaynaklar değerlendirilmesiyle oluşturulmuştur. Bu makale, T.C. Başbakanlık İstatistik Umum Müdürlüğü tarafından 1929 yılında üç fasikül olarak yayınlanan Umumi Nüfus Tahriri, 1927 yılı tarım sayımı, 1927 sanayi sayımı ve araştırma eserlerden yararlanılarak hazırlanmıştır. Bu çalışmada Niğde ilinin 1927 nüfusu sayımına göre; genel durumu, medeni durumu, yaş ve cinsiyete göre dağılımı, okuryazarlık durumu, meslek gruplarına göre dağılımı, maluliyet durumu, uyruğu, dili ve dini yapısı, tablolar ve rakamlar üzerinden incelenip, değerlendirilmiştir.

1927 NÜFUS SAYIMI

Türkler, Osmanlı döneminde örgütlenmeye başlamış ve güçlü bir devlet yapısı kurmuştur. Türkiye Cumhuriyeti, bin yıllık bir gelenek ve devlet teşkilatı üzerine kurulmuştur. Türkiye Cumhuriyeti, çağdaş, modern bir devlet yapısıyla teşkilatlanarak, ileri bir yönetim anlayışını benimsemiştir. Türkiye Cumhuriyeti kurulmadan önce verilen istiklal mücadelesi nedeniyle 1927 yılında Türkiye nüfusunun az çıkacağı ileri sürülmekteydi. 1927 nüfus sayımına göre Türkiye'nin nüfusu, beklentilerin aksine oldukça iyi neticeler vermiştir. 1927 nüfus sayımına göre Türkiye nüfusu birçok balkan ülkesini geride bırakmıştır. 1927 nüfus sayımında, vatandaşlara ana dili, tabiiyeti ve dini ile ilgili üç soru yönetilmiştir.

1927 nüfus sayımında, Türkiye’de 11.777.814 kişinin ana dilinin Türkçe, 1.184.446 kişinin ana dilinin ise Kütçe olduğu tespit edilmiştir. 1927 nüfus sayımında Türkiye’nin nüfusu; cinsiyet, yaş, yerleşim, meslek, okuryazarlık, medeni durum, engellilik durumuna göre tasnif edilmiştir. Türkiye, nüfus sayımına göre planlı ve sistemli bir şekilde kalkınmaya yönelik çalışmalar yürütmüştür. Bu doğrultuda 1927 nüfus sayımı kapsayıcı ve modern bir yöntemle gerçekleştirilmiştir. 1927 nüfus sayımına göre Türkiye’de, konut ve iş yerleri varlığı ile konut ve iş yerlerinin dağılımları da belirlenmiştir. 1927 nüfusu sayımı sonuçları, 1929 yılında üç fasikül olarak yayınlanmıştır (Tamer ve Bozbeyoğlu, 2004: 77-78, 82-83).

1927 nüfus sayımına göre, Türkiye'nin nüfusu 13.648.270 olarak tespit edilmiştir. Bu tarihte ülkemizde kilometre kareye düşen nüfusun yoğunluğu 17 olarak belirlenmiştir. 1927 nüfus sayımında, en yoğun nüfusa sahip bölge Marmara Bölgesi, en az nüfusa sahip bölge de Güney Doğu Anadolu Bölgesi olduğu anlaşılmıştır. 1927 nüfus sayımına göre en fazla nüfusa sahip il İstanbul, en az nüfusa sahip il Hakkâri olarak tespit edilmiştir. Türkiye’de iklim ve doğal koşulların elverişli olduğu, yer altı ve yer üstü kaynakların bulunduğu yerler nüfus yoğun olduğu yerler olmuştur. Bu nedenle Türkiye’nin nüfusunun bölge ve vilayet bazında değişiklik göstermiştir (Kaştan, 2006: 66-70).

1927 NÜFUS SAYIMINDA NİĞDE NÜFUSUNUN ÖZELLİKLERİ (MİKTAR VE CİNSİYET AÇISINDAN)

1927 yılında Niğde; Nevşehir, Bor, Ulukışla ve Ürgüp olmak üzere 5 kazadan oluşmaktaydı. 1927 nüfus sayımında Niğde’nin nüfusu 166.056 olarak tespit edilmiştir. Bu tarihte il nüfusunun 78.110’unu erkekler, 87.946’sını kadınlar oluşturmuştur. İl nüfusunun cinsiyete göre dağılımı esas alındığında Niğde’de kadın nüfusun, erkek nüfustan 9.836 kişi fazla olduğu görülmüştür. Vilayetin kadın nüfusunun erkek nüfustan fazla olması; Balkan Harbi, Birinci Dünya Savaşı, Kurtuluş Savaşı’na katılan erkek nüfusun uzun yıllar süren savaşlarda şehit düşmesinden, süreklilik gösteren göçler ve hastalıklardan kaynaklanmıştır. 1927 yılında Niğde merkez nüfusu 59.146, Bor ilçesinin nüfusu 27.915, Nevşehir ilçesinin nüfusu 42.765, Ulukışla ilçesinin nüfusu 14.811 ve Ürgüp ilçesinin nüfusu 21.419 olarak tespit edilmiştir. Buna göre Niğde’de en fazla nüfus merkezde en az nüfus Ulukışla ilçesinde yer almıştır. 1927 yılında Niğde’de nüfus yoğunluğu; il merkezinde %18, Nevşehir ilçesinde %27.3, Ürgüp ilçesinde %17.5, Bor ilçesinde %12.2, Ulukışla ilçesinde %9.1 olarak gerçekleşmiştir. Bu tarihte; il merkezine 89, Nevşehir ilçesine 42, Bor ilçesine 29, Ulukışla ilçesine 37, Ürgüp ilçesine 30 yerleşim birimi bağlıydı (T.C. BİUM, Fasikül: 1, 1929: 14). Aşağıdaki tabloda Niğde nüfusunun; cinsiyete, yerleşim birimi adedine, nüfus yoğunluğuna ve yüzölçümüne göre dağılımı verilmiştir. 1927 yılında Niğde’de 227 yerleşim biriminin yer almaktaydı. 9.965 kilometre yüz ölçüme sahip olan vilayetin nüfusu yoğunluğu % 16.82 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 1. 1927 Nüfus sayımında miktar ve cinsiyet açısından Niğde nüfusu

Yerleşim	Erkek Nüfus	Kadın Nüfus	Erkek ve Kadın Nüfusu	Yüzölçümü km ²	Nüfus Yoğunluğu %	Yerleşim Birimi Adedi
Niğde	28.331	30.815	59.146	3.280	18.0	89
Nevşehir	19.578	23.187	42.765	1.565	27.3	42
Bor	13.409	14.506	27.915	2.285	12.2	29
Ürgüp	9.546	11.873	21.419	1.220	17.5	30
Ulukışla	7.246	7.565	14.811	1.615	9.1	37
Genel Toplam	78.110	87.946	166.056	9.965	16,82	227

Kaynak: T.C. Başbakanlık İstatistik Umum Müdürlüğü Nüfus Tahriri, Fasikül: 1, 1929, 14.

1927 yılında Niğde’de 43,396 hane ülke genelinde 2.769.057 hane yer almaktaydı. Bu tarihte Niğde’de 242 okul, 449 cami, 47 resmi daire ve farklı amaçlarla kullanılan 10.489 hane yer almaktaydı. Vilayette 100 hanede 512 kişi yaşamaktaydı. Bu nedenle Niğde’de birinci, ikinci ve üçüncü kuşak insanlar geniş aile yapısı içerisinde bir arada yaşamaya devam etmiştir. (T.C. BİUM, Fasikül: 3, 1929: 12, 16, 70).

Medeni Durumuna Göre Niğde Nüfusu

1927 nüfus sayımında Türkiye nüfusunun evli, boşanmış, dul ve bilinmeyenler olarak sınıflandırılmıştır. Bu kategoride yer alan nüfusa medeni haliniz nedir sorusu yönetilmiştir (Yüceuluğ, 1966: 50). Ülke geneli sayım sonuçlarına göre, erkek nüfustan 3.642.733'ünün bekâr, 2.792.069'unun evli; kadın nüfusun, 2.978.006'sının bekâr, 2.969.160'ının evli olduğu belirlenmiştir. Sayım neticesine göre, Türkiye genelinde bekâr erkek nüfusun, bekâr kadın nüfustan oldukça fazla olduğu görülmüştür. Genel sayım sonucunda yaş itibariyle cinsiyet miktarının farklılıklar göstermesi ülkemizin medeni hal durumunu etkilemiştir (T.C. BİUM, Fasikül: 3, 1929: 19).

1927 yılında Niğde merkezde bekâr erkek sayısı 16.384, bekâr kadın sayısı 13.506 olarak tespit edilmiştir. Aynı tarihte Niğde merkezde evli erkek sayısı 11.486, dul erkek sayısı 411, boşanmış erkek sayısı 41 durumu tespit edilemeyen erkek sayısı 9; evli kadın sayısı 13.503, dul kadın sayısı 4.107, boşanmış kadın sayısı 145, durumu bilinmeyen kadın sayısı 14 olarak belirlenmiştir. 1927 yılında Bor ilçesinde bekâr erkek sayısı 7.793, bekâr kadın sayısı 6.278 olarak tespit edilmiştir. Aynı tarihte Bor ilçesinde evli erkek sayısı 5.426, dul erkek sayısı 157, boşanmış erkek sayısı 33; evli kadın sayısı 6.265, dul kadın sayısı 1.802, boşanmış kadın sayısı 160, durumu tespit edilemeyen kadın sayısı 1 olarak belirlenmiştir. 1927 yılında Nevşehir ilçesinde bekâr erkek sayısı 11.092, bekâr kadın sayısı 9.507 olarak tespit edilmiştir. Aynı tarihte Nevşehir ilçesinde evli erkek sayısı 8.223, dul erkek sayısı 236, boşanmış erkek sayısı 24, durumu tespit edilemeyen erkek sayısı 3; evli kadın sayısı 10.093, dul kadın sayısı 3.409, boşanmış kadın sayısı 177, durumu tespit edilemeyen kadın sayısı 1 olarak belirlenmiştir. 1927 yılında Ulukışla ilçesinde bekâr erkek sayısı 4.072, bekâr kadın sayısı 3.308 olarak tespit edilmiştir. Aynı tarihte Ulukışla ilçesinde evli erkek sayısı 3.060, dul erkek sayısı 103, boşanmış erkek sayısı 10, durumu tespit edilemeyen erkek sayısı 1; evli kadın sayısı 3.282, dul kadın sayısı 945, boşanmış kadın sayısı 30 olarak belirlenmiştir. Aynı tarihte Ürgüp ilçesinde evli erkek sayısı 4.464, dul erkek sayısı 96, boşanmış erkek sayısı 26; evli kadın sayısı 5.407, dul kadın sayısı 2.026, boşanmış kadın sayısı 171, durumu tespit edilemeyen kadın sayısı 7 olarak belirlenmiştir. İl genelinde bekâr nüfus 81.159, evli nüfus 70.752, dul nüfus 13.292, boşanmış nüfus 817 olmuştur. Hem vilayet genelinde hem de ilçe bazında değerlendirme yapıldığında evli nüfusun bekâr nüfustan az olduğu görülmüştür. Burada boşanmış nüfusun oldukça az olduğu belirlenmiştir. Bu tarihte Niğde halkı gelenek ve göreneklere bağlı bir toplum olduğu için toplumsal baskı nedeniyle vilayette boşanma vakaları daha az olmuştur (T.C. BİUM, Fasikül: 2, 1929: 7-8).

Niğde'de evli erkek ve kadın nüfusun sayıca az, bekâr kadın nüfusun sayıca fazla olmasının nedeni 1911'den itibaren başlayan ve 1922 yılında biten Balkan Harbi'nde, Birinci Dünya Savaşı'nda ve İstiklal Harbi'nde erkek nüfusun cephede yer almasından kaynaklanmıştır (Öztürk, 1995: 84). Aşağıdaki tabloda 1927 yılında Niğde nüfusunun medeni hal durumuna yer verilmiştir.

Tablo 2. 1927 Nüfus sayımında medeni hal itibariyle Niğde nüfusu

Yerleşim	Cinsiyet	Nüfus	Bekâr	Evli	Dul	Boşanmış	Meçhul
Niğde Merkez	Erkek	28.331	16.384	11.486	411	41	9
	Kadın	30.815	13.503	13.046	4.107	145	145
Bor	Erkek	13.409	7.793	5.426	157	33	-
	Kadın	14.506	6.278	6.265	1.802	160	1
Nevşehir Merkez	Erkek	6.209	3.467	2.680	53	7	2
	Kadın	7.236	2.889	3.190	1.103	54	-
Nevşehir Köyler	Erkek	13.369	7.625	5.543	183	17	1
	Kadın	15.951	6.618	6.903	2.306	123	1
Ulukışla	Erkek	7.246	4.072	3.060	103	10	1
	Kadın	7.565	3.308	3.282	945	30	-
Ürgüp	Erkek	9.546	4.960	4.464	96	26	-
	Kadın	11.873	4.262	5.407	2.026	171	7
Toplam	Erkek	78.110	44.301	32.659	1.003	134	13
	Kadın	87.946	36.858	38.093	12.289	683	23
Genel Toplam		166.056	81.159	70.752	13.292	817	36

Kaynak: T.C. Başbakanlık İstatistik Umum Müdürlüğü Nüfus Tahriri, Fasikül: 2, 1929: 7-8.

1927 yılında Türkiye’de evli erkeklerin oranı % 42.60, kadınların oranı % 41.97, evli nüfusun genel nüfusa oranı %42.27 olarak gerçekleşmiştir. Aynı tarihte ülkemizde erkek nüfusun % 1.53’ünün, kadın nüfusun %15.02’sinin dul olduğu anlaşılmıştır. 1927 yılında Niğde’de 19 yaş üzerindeki nüfusun % 42.60’ının evli olduğu belirlenmiştir. 1927 yılında Niğde’de her 1000 erkek, 1.125 kadına karşılık gelmekteydi. Bu tarihte Türkiye nüfusunun % 42.27’sinin evli, % 57.69’unun bekâr olduğu belirlenmiştir. 1927 yılında Türkiye’nin medeni hal durumu ile Niğde’nin medeni hal durumunun benzerlik göstermiştir (T.C. BİUM, Fasikül: 3, 1929: 18-21).

Niğde Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Nüfusun yaş gruplarının bilinmesi ekonomi, eğitim, sağlık, altyapı gibi alanlarda çalışmalar yapabilmek için oldukça önemlidir. Nüfusun yaş gruplarının belirlenmesi vatandaşların ihtiyacına yönelik hizmetlerin sunulmasını ve projelerin geliştirilmesini sağlar. 1927 nüfus sayımında Türkiye nüfusunun yaş gruplarına dağılımın yapılması için vatandaşlara doğum tarihi veya yaşı sorulmuştur (Aybar, 1937: 8). 1927 yılında Türkiye’de 20-60 yaş grubunda % 41.92 oranında erkek, % 50.78 oranında kadın yer almıştır. Bu tarihte Türkiye’de 61 yaş ve üzeri grupta % 5.15 oranında erkek, % 5.41 oranında kadın bulunmaktaydı. Türkiye’de 61 yaş ve üzeri yaş grubunun toplam nüfusa oranı % 5.41 olarak gerçekleşmiştir. Bu tarihte Türkiye nüfusunun yarıya yakını gençler ve yetişkinler oluşturmıştır. Ülkemizin yaşlı nüfus oranı oldukça düşük çıkmıştır (T.C. BİUM, Fasikül 3, 1929: 20). 1927 yılında Niğde’de 1-2 yaş grubunda 8.234 erkek, 5.689 kadın, 3-6 yaş grubunda 9.652 erkek, 9.198 kadın, 7-12 yaş grubunda 10.526 erkek, 9.252 kadın, 13-19 yaş gurubunda 13.338 erkek, 13.939 kadın yer aldığı tespit edilmiştir. Aynı tarihte vilayette 20-45 yaş grubunda 21.451 erkek, 33.373 kadın, 46-60 yaş gurubunda 7.012 erkek, 9.799 kadın, 61-70 yaş grubunda 3.007 erkek, 2.866 kadın olduğu belirlenmiştir. Vilayet nüfusunun yaş gruplarına dağılımı değişkenlik göstermiştir. Bazı yaş gruplarında erkeklerin kadınlardan fazla olduğu, bazı yaş gruplarında kadınların erkeklerden fazla olduğu görülmektedir. Bu tarihte Niğde nüfusu erkekler ve kadınlar açısından ve toplam nüfus açısından değerlendirildiğinde en az nüfus 71 yaş ve üzeri grup olmuştur (T.C. BİUM, Fasikül: 1, 1929: 29).

Tablo 3. 1927 Yılında yaş grupları itibariyle niğde nüfusu

Yerleşim	Cinsiyet	Nüfus	0-1 Yaş	1-2 Yaş	3-6 Yaş	7-12 Yaş	13-19 Yaş	20-45 Yaş	46-60 Yaş	61-70 Yaş	71+ Yaş
Niğde Merkezi	E	28.293	1.370	3.142	3.589	3.785	4.978	7.699	2.402	1.016	312
	K	30.773	770	2.046	3.392	3.291	5.073	11.631	3.271	887	412
Bor	E	13.409	529	1.581	1.664	1.913	2.300	3.656	1.132	476	147
	K	14.506	260	938	1.585	1.607	2.334	5.596	1.489	437	245
Nevşehir Merkez	E	6.206	340	504	773	877	1.013	1.750	653	248	48
	K	7.235	196	428	772	800	1.120	2.675	871	269	104
Nevşehir Köyler	E	13.357	683	1.356	1.774	1.980	2.367	3.315	1.147	591	174
	K	15.936	397	1.027	1.623	1.734	2.482	6.070	1.833	522	248
Ulukışla	E	7.246	464	846	831	814	937	2.396	686	212	60
	K	7.565	334	686	808	755	1.007	2.838	765	209	163
Ürgüp	E	9.544	556	805	1.051	1.157	1.743	2.635	992	464	141
	K	11.865	343	564	1.018	1.065	1.923	4.563	1.570	542	277

Toplam	E	78.055	3.942	8.234	9.682	10.526	13.338	21.181	7.012	3.007	882
	K	87.880	2.300	5.689	9.198	9.252	13.939	33.373	9.799	2.866	1.449

Kaynak: T.C. Başbakanlık İstatistik Umum Müdürlüğü Nüfus Tahriri, Fasikül: 2, 1929: 7-8.

Yukarıdaki tabloya yaş grubu tespit edilmeyen 147 kişi dâhil edilmemiştir. 1927 yılında 0-19 yaş gurubu çocuk ve ergen olarak kabul edilmediğinden Niğde’de çocuk nüfusun fazla olduğu söylenebilir. 20-45 yaş gurubunda yer alan yetişkin (çalışma çağında) nüfusun da yeterli sayıda olduğu anlaşılmaktadır. 46-60 yaş grubunda yer alan nüfus azımsanmayacak düzeyde olup, 16.881 olarak belirlenmiştir. 1927 yılında Niğde nüfusun yaş guruplarına dağılımına bakıldığında, il genelinde ortalama yaşam süresinin kısa olduğu anlaşılmaktadır. Niğde nüfusunun yaş guruplarına göre dağılımının Türkiye nüfusunun yaş guruplarına göre dağılımıyla benzerlik gösterdiği görülmüştür.

Okur-Yazarlık Durumuna Göre Niğde Nüfusu

Herhangi bir ülkenin, bölgenin veya beldenin kalkınması için iyi eğitilmiş ve yetişmiş insan gücüne ihtiyaç vardır (Yuca, 2011: 16). Kalkınmışlıkta okur-yazar oranı kadar eğitimin niteliği de önemlidir. Bu nedenle Türkiye’de eğitim meselesine daha çok önem verilmelidir (Kara ve Yuca, 2010: 245). 1927 yılında gerçekleştirilen nüfus sayımıyla halkın okur-yazarlık düzeyi belirlenip, kayıt altına alınmıştır. Ayrıca devlet eğitim alanında yapacağı yatırımları sağlıklı bir şekilde planlamak için bu verilerden yararlanılmıştır (Yılmaz ve Karadeniz, 2020: 44). 1927 nüfus sayımında Türkiye’de 1.111.496 vatandaşın okur-yazar olduğu belirlenmiştir. Bu tarihte Türkiye nüfusunun yalnızca %8.16’sının okur-yazar olduğu anlaşılmıştır. 1927 yılında Türkiye nüfusunun büyük bir kısmının okur-yazar olmadığı belirlenmiştir (Sertel, 2014: 278). 1924 yılından itibaren Tevdi Tedrisat Kanunu, Millet Mektebi, karma eğiti, Latin harflerinin kabulü gibi eğitim alanında yapılan çalışmalarla nüfusun okur-yazarlık oranı artırılmaya çalışılmıştır (Yuca, 2011: 14-15). Köy öğretmen okulları, Köy Enstitüleri’nin faaliyete geçmesiyle adeta ülkemizde bir eğitim seferberliği başlatılmıştır (Akgümüş, 2023: 122).

1927 nüfus sayımında Niğde’de 9.205 erkek, 1.176 kadın olmak üzere 10.381 kişinin okuryazar olduğu tespit edilmiştir. Bununla beraber vilayette 68.905 erkek, 86.770 kadın olmak üzere 155.675 okuma-yazma bilmediği belirlenmiştir. 1927 yıllarında Niğde’de okur-yazar nüfusun, okuma yazma bilmeyen nüfusun 15/1 olduğu görülmüştür. Niğde’de erkek ve kadınların okur-yazarlık durumu göz önünde bulundurulduğunda, erkeklerin kadınlara göre daha fazla okur-yazar olduğu anlaşılmıştır (T.C. BİUM, Fasikül: 2, 1929: 7-8). Aşağıdaki tablodan Niğde merkez ve ilçelerinde genel olarak okur-yazar oranının çok düşük olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 4. 1927 Yılında Niğde nüfusunun okuryazarlık durumu

Yerleşim	Cinsiyet	Nüfus	Okuma-Yazma Bilen	Okuma-Yazma Bilmeyen
Niğde Merkez	Erkek	28.331	2.872	25.959
	Kadın	30.815	465	30.350
Bor	Erkek	13.409	1.802	11.607
	Kadın	14.506	258	14.248
Nevşehir Merkez	Erkek	6.209	1.579	4.630
	Kadın	7.236	272	6.964
Nevşehir Köyler	Erkek	13.369	1.176	12.193
	Kadın	15.951	14	15.937
Ulukışla	Erkek	7.246	632	6.614
	Kadın	7.565	60	7.505
Ürgüp	Erkek	9.546	1.644	7.902
	Kadın	11.873	107	11.766
Toplam	Erkek	78.110	9.705	68.905
	Kadın	87.946	1.176	86.770

Kaynak: T.C. Başbakanlık İstatistik Umum Müdürlüğü Nüfus Tahriri, Fasikül: 2, 1929: 7-8.

Niğde Nüfusunun Mesleklere Göre Dağılımı

Cumhuriyetin ilk yıllarında Türkiye'nin ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayanmaktaydı. Cumhuriyet ilk yıllarında ülkemizde geniş bir kesime hitap eden ve işleyen bir ekonomik yapıdan söz etmek mümkün değildi (Şehitoğlu ve Erdoğan, 2019: 37). Melekler ve ekonomik faaliyetler bir bölgenin, vilayetin yâda kazanın refah düzeyi doğrudan ilişkilidir. 1927 nüfus sayımında Türkiye nüfusunun çalıştığı iş kolları ve meslekler belirlenmiştir. Bu tarihte Türkiye nüfusu; tarım, sanayii, ticaret, serbest meslek, memur, asker, PTT memuru, hâkim ve muhtelif ve mesleksiz olarak kategorilere ayrılmıştır. Ülke nüfusunun uğraştığı meslekler belirlenirken, kişilere mesleklerinin ne olduğu sorusu yönetilmiştir. 1927 yılında Türkiye nüfusunun büyük bir kısmı tarımla uğraşmıştır. Nitekim Türkiye'de erkeklerin % 40.87'sinin, kadınların % 23.88'inin tarımla uğraştığı tespit edilmiştir. Tarımdan sonra ülke nüfusunun % 3.27'si sanayide, % 2.81'i ticaretle ve % 1.34'ünün muhtelif mesleklerde çalıştığı belirlenmiştir. 1927 yılında Niğde'de 12 yaşındaki erkek nüfusun %73.86'sı, kadın nüfusun % 18.50'si bir iş kolunda çalışmaktaydı. 12 yaşındaki erkek nüfusunun % 59.27'si, tarım, % 5.54'ü sanayi, % 3.97'si ticaret kolunda çalışmakta iken, aynı yaş gurubunda yer alan kadın nüfusun % 16.91'i tarımla uğraşmaktaydı. 1927 nüfus sayımı göre Niğde'de çalışan erkek nüfusun, kadın nüfustan daha fazla olduğu anlaşılmıştır. Bu tarihte Niğde'de 711 memur görev yaptığı belirlenmiştir. Vilayette görev yapan memurların 218'i merkezde 493'ü kırsal kesimde çalışmaktaydı (T.C. BİUM, Fasikül: 3, 1929: 24-28, 78).

1927 yılında, Niğde'de erkeklerin; 27.122'si tarımda, 2.538'i sanayide, 1.818'i ticarete, 656'sı serbest meslekte, 806'sı muhtelif işlerde, 503'ü memur, 74'ü hâkim, 199'u asker, 83'ü PTT memuru olarak çalıştığı belirlenmiştir. Kadınlardan; 10.403'ü tarımda, 688'i sanayide, 48'i ticarete, 40'ı serbest meslekte, 191'i muhtelif işlerde, 8'i memur, 1'i hâkim olarak çalışmaktaydı. Niğde'de 33.799 erkekler ve 11.379 kadın olmak üzere 45.178 kişi bir iş kolunda çalışmaktaydı. Ancak ilde, 44.311 erkek ve 76.567 kadın olmak üzere 119.878 kişi hangi bir iş kolunda çalışmamaktaydı. Bu nedenle çalışmayan nüfusun, çalışan nüfustan iki kattan fazla olduğu görülmüştür (T.C. BİUM, Fasikül: 1, 1929: 43).

Tablo 5. 1927 Yılında Niğde nüfusunun meslek gruplarına göre dağılımı

Yerleşim	Cinsiyet	Tarım	Sanayi	Ticaret	Serbest	Memur	Hâkim	Asker	PTT	Diğer	Meslekli	Mesleksiz
Niğde	E	9.611	726	547	222	78	34	103	14	282	11.717	16.614
	K	3.111	214	7	29	-	-	-	-	37	3.398	27.417
Bor	E	4.216	698	634	103	70	8	35	2	102	5.868	7.841
	K	793	245	21	5	-	-	-	-	22	1.087	13.419
Nevşehir Merkez	E	705	660	458	90	83	16	10	8	151	2.181	4.028
	K	106	33	4	4	-	1	-	-	14	162	7.074
Nevşehir Köyler	E	5.618	68	51	75	26	3	9	5	40	5.895	7.474
	K	3.515	26	5	-	-	-	-	-	2	3.548	12.403
Ulukışla	E	2.875	110	206	56	45	8	38	50	83	2.471	3.775
	K	725	111	8	1	3	-	-	-	61	909	6.656
Ürgüp	E	4.097	276	222	110	101	5	-	4	148	4.967	4.579
	K	2.153	59	3	1	4	-	-	-	55	2.275	9.598
Toplam	E	27.122	2.538	2.118	656	503	74	199	83	806	33.099	44.311
	K	10.403	688	48	40	8	1	-	-	191	11.379	76.567

Kaynak: T.C. Başbakanlık İstatistik Umum Müdürlüğü Nüfus Tahriri Fasikül: 1, 1929: 22-23.

1927 nüfus sayımında, Niğde’de çalışan erkek ve kadın nüfusun mesleklere göre dağılımı yapılmıştır. Bu tarihte Niğde’de erkek nüfusun; % 34.72’sinin tarımda, % 3.25’inin sanayide, % 2.33’ünün ticarete, % 1.10’unun umumi hizmetlerde, % 1.88’inin muhtelif mesleklerde çalıştığı tespit edilmiştir. Bununla beraber erkek nüfusunun % 56.72’sinin herhangi bir işte çalışmadığı belirlenmiştir. Vilayetin kadın nüfusun; % 11.82’sinin tarımda, % 0.78’sinin sanayide, % 0.06’sinin ticarete, % 0.01’inin kamu hizmetlerde, % 0.26’sinin muhtelif mesleklerde çalıştığı görülmüştür. Bununla beraber kadın nüfusun % 87.07’si herhangi bir iş kolunda çalışmadığı belirtilmiştir. 1927 yılında Niğde’de çalışan nüfusun cinsiyete göre dağılımı esas alındığında, çalışan erkek nüfus oranının, çalışan kadın nüfus oranından fazla olduğu görülmüştür (T.C. BİUM, Fasikül: 3, 1929: 52). 1927 yılı sanayi sayımında, illerde faaliyet gösteren iş kolları ve buralarda çalışanların sayısı belirlenmiştir. Sanayi sayımında Niğde’de, 3 maden çıkarma işletmesinin, 397 tarım ve hayvancılık işletmesinin, 114 dokuma işletmesinin, 49 ağaç sanayinin, 11 bina inşaatının, 203 makine imalatının, 1 kâğıt, karton imalathanesinin, 9 kimya işletmesi yer aldığı belirlenmiştir. Bu işletmelerde toplam 2.001 kişi çalıştığı tespit edilmiştir. (T.C. DİEM, 1969: 45). 1927 yılı tarım sayımına göre, Niğde’de buğday ekim alanı ve üretim miktarı belirlenmiştir. 1927 yılı tarım sayımına göre Niğde’de 13.569 hektar buğday ekili tarım arazisinden, 67.692 kental buğday hasat edildiği belirlenmiştir (T.C. DİEM, 1970: 8).

Doğum Yeri İtibariyle ve Dini Mensubiyetine Göre Niğde Nüfusu

1927 nüfus sayımında Türkiye’de yaşayan bir kısım insanların yabancı uyruklu olduğu belirlenmiştir (Irmak, 2024: 372). 1926 yılında ülkemiz nüfusunun %96.77’sinin Türkiye doğumlu, % 3.23’ünün yabancı kökenli olduğu anlaşılmıştır. Bu tarihte Türkiye’de 86.693 yabancı kökenli bulunmaktaydı (T.C. BİUM, Fasikül: 3, 1929: 35). 1927 nüfus sayımında Niğde’de yaşayanların tamamını Türkiye doğumlular oluşturmuştur. Yalnız vilayette bulunan 7 kişinin yabancı kökenli olduğu tespit edilmiştir (T.C. BİUM, Fasikül: 1, 1929: 85). 1927 yılında Niğde’de, İran, Avusturya, Sırbistan doğumlu birer Türkiye Cumhuriyeti vatandaşının yer aldığı görülmüştür (T.C. BİUM, Fasikül: 2, 1929: 67). Bu tarihte Niğde’de doğum yerlerine göre, yabancı uyruklu 1.701 erkek ve 809 kadının yer aldığı belirlenmiştir. 1927 yılından Niğde’de; 4 İranlı, 3 Afrikalı, 1 Afganlı, 1 Arnavut, 2 Avusturyalı, 393 Bulgaristan göçmeni, 1.227 Rum, 39’u Rus, 27 Sırp ve 4 Avrupalı erkek bulunmaktaydı. Bununla beraber Niğde’de; 1 Mısırlı, 1 İranlı, 3 Afrikalı, 1 İngiliz, 265 Bulgaristan göçmeni, 508 Rum, 37 Rus, 11 Sırp, 1 Amerikalı, 1 Avrupalı kadın yer almaktaydı. 1927 yılında doğum yerlerine göre Niğde’de yaşayan Rum ve Bulgaristan göçmenlerin çoğunlukta olduğu görülmüştür (T.C. BİUM, Fasikül: 1, 1929: 99).

Osmanlı Devleti geniş bir coğrafyaya hâkim olduğu için bünyesinde çeşitli etnik ve dinsel yapıyı barındırmıştır. Anadolu coğrafyasında kurulan Türkiye Cumhuriyeti nüfus mübadelesi yapılmadan evvel dini, etnik ve kültürel çeşitliliğini korumuştur. 1927 nüfus sayımında Türkiye’de çeşitli din ve ırklardan vatandaşların yer aldığı görülmüştür. 1927 nüfus sayımında Türkiye’de yaşayan farklı din ve ırka mensup vatandaşlar gayrimüslim olarak değerlendirilmiştir. 1927 nüfus sayımından gayrimüslimlerin din, milliyet ve dili tespit edilmiştir (Kodal, 2009: 253). 1927 nüfus sayımında Türkiye nüfusunun % 97.36’sının Müslüman, % 2,64’ünün gayrimüslim oluşturduğu belirlenmiştir. Bu tarihte Niğde nüfusunun %99,98’inin Müslüman, % 0.02’sinin ise gayrimüslim oluşturduğu anlaşılmıştır (T.C. BİUM, Fasikül: 3, 1929: 62). 1927 nüfus sayımında Niğde’de Müslüman nüfus 116.021 olarak tespit edilmiştir. Ancak Niğde’de yaşayan gayrimüslim nüfusun oldukça az olduğu görülmüştür. Bu tarihte vilayette yalnız 35 gayrimüslimin vatandaşın yer aldığı anlaşılmıştır. Niğde’de bulunan gayrimüslimler arasında, 22 Hristiyan, 8 Ermeni ve 5 diğer dine mensup kişi bulunmaktaydı. 1927 nüfus sayımında, Niğde merkezde 28.322 erkek, 30.801 kadın olmak üzere 59.123 Müslüman yaşamaktaydı. Bu tarihte Niğde’de yaşayan gayrimüslim nüfusun il merkezinde yer aldığı görülmüştür. Nitekim Niğde merkezde, 23 gayrimüslimin bulunduğu belirlenmiştir (T.C. BİUM, Fasikül: 2, 1929: 37-38). Aşağıdaki tabloda 1927 nüfus sayımında, Niğde nüfusunun dini yapısına göre dağılımı yapılmıştır.

Tablo 6. 1927 Yılında Niğde nüfusunun dini mensubiyetine göre dağılımı

Yerleşim	Cinsiyet	İslam	Katolik	Protestan	Ortodoks	Ermeni	Hristiyan	Musevi	Diğer Dine Mensup Olanlar
Niğde Merkez	Erkek	28.322	-	1	-	8	-	-	-
	Kadın	30.801	2	1	2	-	7	-	2
Bor	Erkek	13.409	-	-	-	-	-	-	-
	Kadın	14.506	-	-	-	-	-	-	-
Nevşehir	Erkek	19.569	7	-	-	-	2	-	-
	Kadın	23.187	-	-	-	-	-	-	-
Ulukışla	Erkek	7.246	-	-	-	-	-	-	-
	Kadın	7.565	-	-	-	-	-	-	-
Ürgüp	Erkek	9.543	-	-	-	-	-	-	3
	Kadın	11.873	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	Erkek	78.089	7	1	-	8	2	-	3
	Kadın	87.932	2	1	2	-	7	-	2
Genel Toplam		166.021	9	2	2	8	9	-	5

Kaynak: T.C. Başbakanlık İstatistik Umum Müdürlüğü Nüfus Tahriri Fasikül: 2, 1929: 37-38.

Niğde Nüfusunun Konuşulan Dillere Göre Dağılımı

1927 nüfus sayımında tespit edilen bir diğer özellik anadil olmuştur. Türkiye nüfusunun ana dilini tespit etmek amacıyla vatandaşlara hangi anadili konuştukları sorulmuştur. En son 1970 nüfus sayımında anadil sorulmuş, bu tarihten sonra yapılan nüfus sayımlarında anadil sorulmamıştır (Tunçay, 1983: 1563). 1927 yılında Türkiye nüfusunun % 86.4'ünün Türkçe, %13.6'sının ise başka bir dil konuştuğu belirlenmiştir. Niğde nüfusunun % 98.60'ının Türkçe, % 0.15'inin Çerkezce, % 0.14'ünün Kürtçe, %1.11'i başka bir dil konuştuğu tespit edilmiştir (T.C. BİUM, Fasikül: 3, 1929: 62). Bu tarihte Niğde'de; 163.732 kişi Türkçe, 90 kişi Rumca, 5 kişi Fransızca, 16 kişi Arapça, 1 kişi Acemce, 246 kişi Çerkezce, 231 kişi Kürtçe, 61 kişi Tatarca, 1.009 kişi Arnavutça, 596 kişi Bulgarca, 69 kişi farklı bir dil konuşmaktaydı. Bu durumda Niğde nüfusunun çoğunluğu Türkçe konuşmaktaydı. Türkçenin yanı sıra vilayette Tatarca ve Bulgarca dilleri yaygın bir şekilde konuşulmuştur. Cumhuriyetin ilk yıllarında ülkemize Kafkaslar, Orta Asya ve Balkanlar'dan göç eden Tatar ve Bulgaristan göçmenlerinden Niğde'ye yerleştiğinden dolayı vilayette Tatarca ve Bulgarca dilini konuşanların sayısı fazla olmuştur (T.C. BİUM, Fasikül: 2, 1929: 53-54). Aşağıdaki tabloda 1927 yılı nüfus sayımında Niğde nüfusunun konuşulan anadillere göre tasnifi yapılmıştır.

Tablo 7. 1927 Yılından Niğde nüfusunun konuşulan lisanlara göre dağılımı

Yerleşim	Cinsiyet	Türkçe	Rumca	Ermenice	Fransızca	İtalyanca	İngilizce	Arapça	Farsça	İbranice	Çerkezce	Kürtçe	Tatarca	Arnavutça	Bulgarca	Diğer
Niğde	E	28.016	46	5	-	-	-	5	-	-	133	103	-	1	-	22
	K	30.525	44	-	-	-	-	5	1	-	109	104	-	-	-	27
Bor	E	13.162	-	-	-	-	-	2	-	-	1	1	-	243	-	-
	K	14.259	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	244	-	1
Nevşehir	E	19.479	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	22	57	-	9
	K	23.058	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	39	73	-	10
Ulukışla	E	7.241	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-
	K	7.563	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-

Ürgüp	E	9.063	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	182	298	-
	K	11.366	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	209	289	-
Toplam	E	76.916	46	5	-	-	-	10	-	-	134	120	22	483	298	31
	K	86.771	44	-	-	-	-	-	1	-	112	111	39	526	289	38

Kaynak: T.C. Başbakanlık İstatistik Umum Müdürlüğü Nüfus Tahriri Fasikül: 2, 1929: 53-54.

Maluliyet (Engellilik) Durumuna Göre Niğde Nüfusu

Türkiye Cumhuriyeti, sosyal, laik ve demokratik bir devlet olarak kurulmuştur. Türkiye, sosyal devlet olma bilinciyle hareket ederek ülke nüfusu içerisinde yer alan özürli vatandaşların belirlenmesi ve ihtiyaçlarının karşılanması için 1927 nüfus sayımında nüfusun maluliyet durumu da tespit edilmiştir. Böylece engelli vatandaşlara yönelik hizmetlerin verilmesi, ihtiyaçlarının karşılanması için kurum ve merkezlerin oluşturulmuştur (Yuca, 2011: 23-24). 1927 nüfus sayımında Türkiye nüfusu engellilik durumuna göre; kör, sağır, topal, çolak, kambur ve diğer olarak tasnif edilmiştir. Bu tarihte ülke genelinde erkek nüfusun % 2.07'sinin, kadın nüfusun % 0.81'inin engelli olduğu tespit edilmiştir. 1927 yılında Niğde nüfusunun 3.509 engelli olduğu belirlenmiştir (T.C. BİUM, Fasikül: 3, 1929: 29-30). 1927 yılında vilayet merkezinde, 27.708 erkek ve 30.512 kadının herhangi bir bedensel engelinin olmadığı belirlenmiştir. Ancak il merkezinde; 119 kör, 70 sağır, 365 topal, 115 çolak, 9 kambur ve 248 başkaca engelli vatandaşın bulunduğu tespit edilmiştir. Bor ilçesinde; 135 kör, 56 sağır, 351 topal, 89 çolak, 12 kambur ve 268 başkaca engelli/özürünün yer aldığı belirlenmiştir. Nevşehir ilçesinde; 131 kör, 67 sağır, 347 topal, 90 çolak, 12 kambur ve 240 başkaca engelli/özürünün bulunduğu tespit edilmiştir. Ulukışla ilçesinde; 38 kör, 28 sağır, 74 topal, 57 çolak, 4 kambur ve 85 başkaca bedensel engelli/özürünün yer aldığı belirlenmiştir. Ürgüp ilçesinde; 82 kör, 34 sağır, 202 topal, 54 çolak, 7 kambur ve 120 başkaca bedensel engelli/özürünün bulunduğu tespit edilmiştir. Vilayet genelinde, 505 kör, 255 sağır, 1.339 topal, 405 çolak, 44 kambur ve 961 diğer engelli/özürünün yer aldığı görülmektedir. 1927 yılında Niğde'de engelli/özürüler arasında durumunun ne olduğu belirlenemeyen engelli/özürü sayısının fazla olduğu, kambur sayısının az olduğu anlaşılmıştır (T.C. BİUM, Fasikül: 1, 1929: 37-38). Aşağıdaki tabloda 1927 nüfus sayımına göre, Niğde'de engelli/özürü nüfusa yer verilmektedir.

Tablo 8. 1927 Yılında Niğde nüfusunun maluliyet durumu

Yerleşim	Cinsiyet	Engelsiz	Kör	Sağır-Dilsiz	Topal	Çolak	Kambur	Diğer Engellile	Engelli Toplamı
Niğde Merkez	E	27.708	73	46	202	107	6	189	623
	K	30.512	46	24	163	8	3	59	303
Bor	E	12.889	65	33	142	72	9	199	520
	K	14.115	70	23	209	17	3	69	391
Nevşehir	E	19.070	66	48	165	72	4	153	508
	K	22.808	65	19	182	18	8	87	379
Ulukışla	E	7.052	22	20	44	48	4	56	194
	K	7.473	16	8	30	9	-	29	92
Ürgüp	E	9.237	43	22	105	51	6	82	309
	K	11.683	39	12	97	3	1	38	190
Toplam	E	75.956	269	169	658	350	29	679	2.154
	K	86.591	236	86	681	55	15	282	1.355
Genel Toplam		162.547	505	255	1.339	405	44	961	3.509

Kaynak: T.C. Başbakanlık İstatistik Umum Müdürlüğü Nüfus Tahriri Fasikül: 2, 1929: 37-38.

SONUÇ

Bir ülkenin demografik yapısının belirlenmesi, devlet yönetimi için önem arz etmektedir. Devlet, yapacağı planlamaları ve çalışmaları nüfus sayımından elde ettiği veriler doğrultusunda yapılmaktadır. Osmanlı döneminde yapılan nüfus sayımları iktisadi ve içtimai alanda yapılan çalışmalara kaynaklık etmiştir. Bunun nedeni Osmanlı dönemi nüfus sayımlarının belirli bir alanla sınırlı tutulmasıdır. Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren günümüze kadar yapılan nüfus sayımlarında Türkiye nüfusunun kapsamlı bir şekilde ele alınıp, değerlendirilmiştir. Böylece Türkiye nüfusu çeşitli yönleriyle birlikte ele alınıp, incelenmiştir. 1927 nüfus sayımı devletin sahip olduğu modern teknik ve imkânlarla gerçekleştirildiğinden önceki nüfus sayımlarından ayrılmaktadır. 1927 nüfus sayımı genel geçer, doğru ve kapsayıcı veriler içermiştir. Bu tarihte yapılan nüfus sayımında hem ülke nüfusu hem de vilayet nüfusu; cinsiyete, yaşa, medeni duruma, okuryazarlık durumuna, maluliyet durumuna, meslek durumuna, etnik yapısına, diline, dinine, doğum yerine göre değerlendirilmiştir.

1927 yılı nüfus sayımında Niğde'nin merkez ilçe, Nevşehir, Bor, Ulukışla ve Ürgüp ilisinin nüfusunun özellikleri ayrı ayrı incelenmiştir. Bu tarihte, Niğde'nin nüfusu 78.110 erkek ve 87.946 kadın olmak üzere 166.056 kişi olduğu belirlenmiştir. Niğde'de kadın nüfusun erkek nüfustan fazla olduğu görülmüştür. 1927 yılında Niğde'de 33.799 erkek ve 11.379 kadının bir iş kolunda çalıştığı, 44.311 erkek ve 76.567 kadın herhangi bir iş kolunda çalışmadığı belirlenmiştir. Bu durum ilde çalışmayan nüfusun çalışan nüfustan fazla olduğunu ortaya koymaktadır. 1927 nüfus sayımında Niğde'de, 166.021 Müslüman, 9 Katolik Hristiyan, 2 Protestan Hristiyan, 2 Ortodoks Hristiyan, 8 Hristiyan Ermeni, 9 Muhtelif Hristiyan, 5 Sair dine mensup vatandaşın yer aldığı tespit edilmiştir. Buna göre Niğde'de Müslüman nüfusunun çoğunlukta olduğu görülmektedir. Bu tarihte Niğde'de, 163.732 kişi Türkçe, 90 kişi Rumca, 5 kişi Ermenice, 16 kişi Arapça, 1 kişi Farsça, 246 kişi Çerkezce, 231 kişi Kürtçe, 61 kişi Tatarca, 1.009 kişi Arnavutça, 596 kişi Bulgarca ve 69 kişi başka bir dili konuşmaktaydı. Buna göre Niğde'de Türkçeyi konuşan nüfusun fazla olduğu söylenebilir. 1927 nüfus sayımında vilayette farklı etnik kökene mensup vatandaşların yok denecek kadar az olduğu belirlenmiştir.

1927 yılında Niğde'de, 81.159 kişinin bekâr, 70.752 kişinin evli, 13.292 kişinin dul olduğu belirlenmiştir. Buna göre Niğde'de bekâr sayısının evli sayısından fazla olduğu görülmektedir. Bu tarihte Niğde'de, 0-19 yaş gurubunda yer alan nüfusun çoğunlukta, 71 ve üzeri yaş gurubunun azınlıkta olduğu anlaşılmıştır. 1927 yılında Niğde'de 3.509 engelli vatandaşın yer aldığı belirlenmiştir. Engelli/özürlü nüfus arasında, topal olanların sayıca fazla olduğu görülmüştür. Bu tarihte Niğde'de erkeklerin, kadınlardan daha fazla okuryazar olduğu belirlenmiştir. Ancak okuma-yazma bilmeyen vatandaşların sayıca fazla olması dikkat çekmiştir.

Sonuç olarak 1927 nüfus sayımında, ülke nüfusunun sosyal, eğitim, sağlık, kültür gibi birçok alan durumu belirlenmiştir. 1927 nüfus sayımı değerlendirildiğinde Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında ülkemizin uzun yıllar süren savaşımlardan, devlet olmanın getirdiği sıkıntılardan dolayı beşeri yatırımların yetersiz kaldığı, ülke genelinde her alanda ciddi kalkınma hamlelerine ihtiyaç duyulduğu görülmüştür. 1927 nüfus sayımı sonuçları ülke genelinde okuyayazma seferberliği başlatılmasına, ekonomik kalkınma programının uygulanmasına, sağlık ve sosyal hizmetlerin artırılmasına olanak sağlamıştır. Daha sonra yapılan 1935 nüfus sayımında devlet yatırımlarının ve hizmetlerinin olumlu neticeler verdiği görülmüştür. 1927 yılı nüfus sayımı ile karşılaştırıldığında 1935 nüfus sayımında, ülke nüfusunun okuryazarlık oranının, çalışan nüfus oranının, doğurganlık oranının arttığı görülmüştür. Bu çalışmada 1927 yılı nüfus sayımı sonuçlarına göre Niğde nüfusunun sosyal, sağlık, kültür, ekonomik, eğitim gibi özellikleri, incelenip, değerlendirilmiştir. Bu makale, 1927 yılında Niğde'nin sosyal, kültür, ekonomik, eğitim, sağlık gibi birçok alanda durumu ortaya koymaktadır.

KAYNAKÇA

Akgümüş, M. (2023). *Demokrat Parti Dönemi'nde Kayseri (1950-1960)*. [Basılmış Doktora Tezi], Erciyes Üniversitesi.

Aksaray Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, (2024, 17 Aralık). Aksaray İlimizin Tarihçesi. <https://aksaray.csb.gov.tr/tarihce-i-96424>

- Atatürk Araştırma Merkezi (2006). *Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri*. Cilt: I-III, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları.
- Aybar, C. (1937). *Türkiye İkinci Nüfus Sayımı Beynelmilel İstatistik Enstitüsünün 1936 Atına İçtımında Arzedilen Fransızca Tebliğin Tercümesidir*. Başvekâlet Matbaası.
- T.C. Başbakanlık İstatistik Umum Müdürlüğü. (1929). *1927 Umumi Nüfus Tahriri, Fasikül: I*. Ankara: Hüsnütabiat Matbaası.
- T.C. Başbakanlık İstatistik Umum Müdürlüğü. (1929). *1927 Umumi Nüfus Tahriri, Fasikül: II*. Ankara: Hüsnütabiat Matbaası.
- T.C. Başbakanlık İstatistik Umum Müdürlüğü. (1929). *1927 Umumi Nüfus Tahriri, Fasikül: III*. Ankara: Başvekâlet Müdevvenat Matbaası.
- T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü Müdürlüğü. (1970). *1927 Tarım Sayımı*. Ankara: Devlet İstatistik Enstitüsü Matbaası.
- T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü Müdürlüğü. (1969). *1927 Sanayi Sayımı*. Ankara: Devlet İstatistik Enstitüsü Matbaası.
- Dinç, G. (2007). Cumhuriyet'in İlk Nüfus Sayımına Göre Antalya'nın Demografik Yapısı. *Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları Dergisi*, Sayı 12, 73-75.
- Erdoğan, H. & Pişkin Ç. (2020). Demokrat Parti Dönemi İktidar-Muhalefet Çekişmesinin Bir Ürünü: Nevşehir'in İl, Kırşehir'in İlçe Olması. *Nevşehir Hacıbektaş Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 10, Sayı: 2, 577-578.
- Irmak, Y. (2024). 1927 Nüfus Sayımına Göre Erken Cumhuriyet Döneminde Isparta'nın Demografik Yapısı. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 2, 361.
- Kara, H. & Yuca, S. (2010). Cumhuriyetin İlk Nüfus Sayımına Göre Iğdır'da Demografik Yapı. *History Studies*, Cilt: 2/3, 245.
- Kaştan, Y. (2006). Cumhuriyet Döneminde Nüfus Hareketlerinin Fonksiyonu. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 7, Sayı 1, 66-70.
- Kodal, T. (2009). Türkiye Cumhuriyeti'nin İlk Nüfus Sayımında Çorum Vilayetinin Nüfus Özellikleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 19, Sayı 1, 233-258.
- Koylu, Z. & Erdinç C. U. (2021). 1927 Nüfus Sayımına Göre Eskişehir. *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, Sayı 68, 498-499.
- Oflaz, M. Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, (2024, 28 Mart). Niğde. <https://islamansiklopedisi.org.tr/nigde> adresinden alındı.
- Öztürk, İ. (1995). *Niğde Sancağı'nın İradi ve Demografik Yapısı*. [Basılmış Yüksek Lisans Tezi], Erciyes Üniversitesi.
- Özkan, S. (1986). *Cumhuriyet Döneminde Niğde (1923-1986)*. [Basılmış Yüksek Lisans Tezi], Ankara Üniversitesi.
- Semiz, Y. (2010). 1923-1950 Döneminde Türkiye'de Nüfusu Arttırma Gayretleri ve Mecburi Evlendirme Kanunu (Bekârlık Vergisi). *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Sayı: 27, 439.
- Sertel S. (2014). Türkiye Cumhuriyeti'nin İlk Genel Nüfus Sayımına Göre Dersim Bölgesinde Demografik Yapı. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 24, Sayı 1, 269.
- Şehitoğlu, M. & Erdoğan N. (2019). 1927 Genel Nüfus Sayımı Verileri Işığında Hakkâri. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 8 Sayı: 1, 37.
- Tamer, A. & Bozbeyoğlu Ç. A. (2004). 1927 Nüfus Sayımının Türkiye'de Ulus Devlet İnşasındaki Yeri: Basında Yansımaları. *Nüfus Bilim Dergisi*, Cilt 26, 77-78, 82-83.

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Niğde İl Tarım ve Orman Müdürlüğü. (2024, 28 Mart). *Niğde'yi Tanıyalım*. <https://nigde.tarimorman.gov.tr/Menu/10/Nigdeyi-Taniyalim> adresinden alındı.

Toroğlu, E. (2006). *Niğde İli Yerleşmeleri ve Lokasyon Planlaması*. [Basılmış Doktora Tezi], Ankara Üniversitesi.

Tuğluoğlu, F. (2012). Türkiye Cumhuriyeti'nin İkinci Nüfus Sayımı, 20 İlkteşrin 1935 (Ne Bir Eksik Ne bir Fazla). *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 12, Sayı: 25, 61.

Toprak, Z. (1991). Cumhuriyet Ankara'sında İlk Nüfus Sayımı (Tecrübe Tahriri-1927). *Ankara Dergisi*, Cilt: 1, Sayı: 2, 1.

Tunçay, M. (1983). Türkiye'de Nüfus be Nüfus Sorunu. *Cumhuriyet Dönemi Türk Ansiklopedisi*, 1563.

Yılmaz, Y. ve Karadeniz V. (2021). Türkiye Cumhuriyeti'nin İlk Nüfus Sayımına Göre Amasya İlinin Demografik Yapısı. *Oltu Beşeri ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt: 2, Sayı: 1, 37.

Yuca S. (2011). Cumhuriyet Dönemi'nin İlk Nüfus Sayımına Göre Muş İlinin Nüfus Özellikleri. *Akademik Bakış Dergisi*, Sayı 24, 14-16.

Yüceuluğ, R. (1966). *Demografi*. Eğitim Merkezi Yayınları.